

Ympäristövaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi öljysuojarahastosta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi öljysuojarahastosta annetun lain muuttamisesta (HE 189/2018 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Merja Huhtala, ympäristöministeriö

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi öljysuojarahastosta annettua lakia. Lakiin tehtäisiin öljyvahinkojen torjuntalain kumoamisesta ja pelastuslain muuttamisesta johtuvat, ympäristövahinkojen torjunnan johtovastuiden siirrosta aiheutuvat muutokset.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräksi muiksi laeiksi (HE 18/2018 vp) sisältää säännökset öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan ylimmän johdon, ohjauksen ja valvonnan siirtämisestä ympäristöministeriöstä sisäministeriölle. Hallintovaliokunta on hyväksynyt 5.12.2018 mietintönsä hallituksen esityksestä HE 18/2018 vp ja sitä täydentävästä hallituksen esityksestä HE 138/2018 vp.

Ympäristövaliokunnan nyt käsiteltävänä olevalla hallituksen esityksellä ehdotetaan tehtäväksi pelastuslain muuttamisesta ja öljyvahinkojen torjuntalain kumoamisesta johtuvat, ympäristövahinkojen torjunnan johtovastuiden siirrosta aiheutuvat lainsäädäntötekniset muutokset. Öljyvahinkojen jälkitorjunnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen jäävät edelleen ympäristöministeriön tehtäväksi.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2018 vp

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Ympäristövaliokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muutettuna teknisesti siten kuin mainitusta pelastuslain muuttamisesta johtuu, eli poistamalla viittauksen vanhaan pelastuslakiin.

Viitaten asiasta aikaisemmin antamaansa lausuntoon (YmVL 11/2018 vp) valiokunta korostaa öljysuojarahaston suurta merkitystä käytännön työssä öljyvahinkoihin varautumisessa ja niiden torjumisessa. Pelastuslaitokset kattavat öljyvahinkojen torjuntaan varautumista varten tarvittavista kalustohankinnoista ja koulutuksesta noin 80 % öljysuojarahastosta maksettavilla korvauksilla. Toissijaisten vastuujärjestelmien kehittämisessä tulee jatkossakin pitää tavoitteena mahdollisimman pitkälle aiheuttamisperiaatteen mukaista ratkaisua.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Ympäristövaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 189/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

öljysuojarahastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan öljysuojarahastosta annetun lain (1406/2004) 13 ja 17—19 §, sellaisina kuin ne ovat osaksi laissa 1674/2009, seuraavasti:

13 §

Torjunta- ja ennallistamiskustannukset

Edellä 10 §:ssä tarkoitettuja korvauksen saantiin oikeuttavia öljyvahingon torjunta- ja ennallistamiskustannuksia ovat:

- 1) kustannukset niistä tarpeellisista toimenpiteistä, joihin joku on ryhtynyt itseään koskevan öljyvahingon uhan torjumiseksi;
- 2) pelastuslain (//) mukaisesti suoritetuista öljyvahingon torjuntatoimenpiteistä aiheutuneet kustannukset ja vahingot;
- 3) öljyn pilaaman ympäristön ennalleen palauttamisesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset; sekä

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2018 vp

4) kustannukset niistä selvityksistä, jotka ovat olleet välttämättömiä 2 kohdassa tarkoitetun torjuntatoimenpiteen tai 3 kohdassa tarkoitetun ennallistamisen suorittamiseksi.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuina torjuntakustannuksina pidetään torjuntatoimiin tiilapäisesti otettujen henkilöiden ja vakinaisen torjuntahenkilöstön palkkoja, torjuntatyössä tarpeellisten tarvikkeiden hankinta-, käyttö- ja kuljetuskustannuksia ja muita vastaavia torjunnasta aiheutuneita ylimääräisiä kustannuksia sekä torjuntatyössä kulutettujen tai turmeltuneiden tarvikkeiden, laitteiden, varusteiden ja muiden vastaavien käyttöesineiden arvoa tai arvon vähennystä.

17 §

Korvaus torjuntakaluston hankkimisesta ja torjuntavalmiuden ylläpidosta

Öljysuojarahastosta korvataan alueen pelastustoimelle pelastuslain 47 §:ssä tarkoitetun öljyvahinkojen torjuntasuunnitelman mukaisesti:

1) torjuntakaluston hankkimisesta aiheutuneet kustannukset; kustannuksiltaan 85 000 euroa ylittävän yksittäisen torjuntakalustohankinnan korvaamisen edellytyksenä on, että öljysuojarahaston hallitus on etukäteen hyväksynyt kyseisen hankinnan;

2) torjuntavalmiuden ylläpidosta aiheutuneet kustannukset.

Jos öljyvahinkojen torjuntakalustoa ei ole torjuntasuunnitelman mukaan tarkoitettu käytettäväksi yksinomaan öljyvahinkojen torjuntaan, korvataan kaluston hankinta- ja käyttökustannukset vain siltä osin, mikä on torjuntasuunnitelman mukaan öljyvahinkojen torjunnan osuus kyseisen kaluston käytöstä. Öljysuojarahastosta voidaan kuitenkin korvata öljyvahinkojen torjunnan käyttöastetta suurempi osuus hankintakustannuksista, jos se on perusteltua riittävän torjuntavalmiuden saavuttamiseksi.

Öljysuojarahastosta voidaan rahaston varojen käyttösuunnitelman puitteissa myöntää ennakoon korvausta torjuntavalmiuden ylläpidosta kalenterivuoden aikana aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi. Lopullinen korvaus myönnetään sen jälkeen, kun on esitetty selvitys aiheutuneista lopullisista kustannuksista.

18 §

Hankinnanvarainen korvaus torjuntakaluston hankkimisesta ja torjuntavalmiuden ylläpidosta

Öljysuojarahastosta voidaan korvata valtiolle pelastuslaissa tarkoitettuja alusöljyvahinkojen torjuntakaluston hankkimisesta ja torjuntavalmiuden ylläpidosta aiheutuneita kustannuksia.

Öljysuojarahastosta voidaan lisäksi korvata Ahvenanmaan maakunnalle alusöljyvahinkojen torjuntakaluston hankkimisesta aiheutuneita kustannuksia.

19 §

Hankinnanvaraiset avustukset

Öljysuojarahastosta voidaan myöntää avustuksia:

1) alueen pelastustoimelle tai kunnalle öljyntorjuntakaluston säilyttämiseen tarkoitetun varaston rakentamiseen tai vuokraamiseen;

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2018 vp

2) pelastuslain 22 c §:ssä tarkoitetulle sataman tai laitoksen omistajalle öljyvahinkojen torjuntakaluston hankkimiseen;

3) muuhun kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun öljyvahinkojen torjunnan tai torjuntavalmiuden ylläpidon kannalta tarpeelliseen toimintaan.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 5.12.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Satu Hassi vihr
varapuheenjohtaja Silvia Modig vas
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Olli Immonen ps
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Sanna Marin sd
jäsen Sari Multala kok
jäsen Saara-Sofia Sirén kok
jäsen Ari Torniainen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos